

Asia: LVM/1770/03/2016

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä laiksi maantielain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset huomiot esityksestä

VR kannattaa lakiluonnoksen tavoitteita kaikki liikennemuodot ja kulkutavat kattavasta pitkäjänteisestä ja strategisesta liikennejärjestelmäsuunnittelusta. VR kannattaa suunnitelmaan sisällytettävää liikennejärjestelmän 10-12 vuoden toimenpide- ja rahoitusohjelmaa.

Kuten lakiluonnoksessa todetaan, liikenneverkon korjausvelka on merkittävä. Rautatieverkon huono kunto vaikuttaa tällä hetkellä olennaisesti rataverkolla liikennöintiin ja rataanfrastruktuurista johtuvat myöhästymiset ovat kasvaneet viime aikoina jyrkästi. Radan vioista, tilapäisistä nopeusrajoituksista ja ratatöistä johtuu jo noin puolet kaikista kaukojunien myöhästymisistä. Tämänhetkinen tilanne on kestämaton ja heikentää merkittävästi asiakaskokemusta kaukoliikenteen junissa.

Liikennejärjestelmäsuunnittelulla on tähdättävä liikenneverkon korjausvelan alentamiseen sekä rataanfran kehitystarpeista huolehtimiseen ja niiden edellyttämien investointien toteuttamiseen. Lakiluonnoksen perusteluissa todetaan osuvasti, että rautatieliikennettä harjoittavien rautatieyritysten määrän lisääntyminen sekä tavoite rautatieliikenteen kulkumuoto-osuuden ja liikennemäärien kasvattamiseksi edellyttävät riittävää panostusta rataverkkoon ja sen kapasiteettiin.

Liikennejärjestelmäsuunnittelun tehtävien jakautuessa Liikennevirastolle ja maakunnille tulee varmistua siitä, että suunnittelu toteutetaan pitkäjänteisenä kokonaisuutena, ilman pirstoutumista. Kokonaiskustannukset eivät saa nousta ja hallinnollisten kustannusten sijaan niukkoja taloudellisia resursseja tulee käyttää infrainvestointeihin.

Liikenteenharjoittajat tulee ottaa riittävästi mukaan suunnitteluun. Liikennejärjestelmää ja maanteitä koskevan lakiluonnoksen 15 d § 2 momentin perusteluissa mainitaan jostain syystä satamien ja lentoliikenteen toimijat, mutta ei rautatieliikenteen toimijoita – ne olisi mielestämme syytä lisätä listaan. Lakiin olisi kirjattava selkeämmin, että valmisteluun olisi otettava liikenteenharjoittajat mukaan. Ei riitä, että liikenteenharjoittajille varattaisiin vain 4 momentin tarkoittama yleinen mahdollisuus tulla kuulluksi yhdessä kansalaisten ja muiden mahdollisten halukkaiden kanssa.

Tienpidon yleisiä vaatimuksia, palvelutasoa ja kunnossapitoa sekä valvontaa koskevan sääntelyn kehittäminen (4, 13, 13 a, 15 o, 33, 100 b §:t)

-

Liikennetehtävien kokonaisuus maakuntauudistuksessa

Rautatieliikenteen osalta maakunnille ehdotetaan annettavaksi toimivalta järjestää alueellista junaliikennettä. Maakuntien toimivalta täydentäisi LVM:n valtakunnallista toimivaltaa. Tältä osin on huomioitava rautatieliikenteen muodostavan rautatieverkon, joka toimii kokonaisuutena. Alueellista junaliikennettä järjestettäessä tulee huomioida koko junaverkoston toimivuus.

Lakiluonnoksen mukaan alueellisen ja valtakunnallisen rautatieliikenteen yhteensovittaminen voitaisiin tehdä valtakunnallisen ja maakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman laatimisen yhteydessä. Tällöin on turvattava rautatieliikenteen harjoittajan mahdollisuus suunnitella itse joustavasti liikennettään, mahdollisesti markkinaehtoisesti. Vain näin voidaan varmistaa junaliikenteen kilpailukyky suhteessa muihin liikennemuotoihin ja erityisesti yksityisautoiluun.

Ratalain muutokset

VR kannattaa ehdotettuja tavoitteita rataverkon kehittämiseksi, kunnossapidolle ja investoinneille. Pitää paikkansa, että rautatieliikenteen ja yhteyksien toimivuus ja liikenteen sujuvuus edistävät elinkeinoelämän kilpailukykyä, kansalaisten liikkumismahdollisuuksia ja alueiden kehittymistä. On tärkeää, että rautatieliikenteestä pyritään muodostamaan houkutteleva vaihtoehto henkilöautoille jo rataverkon ja radanpidon näkökulmasta.

Ratalaki koskee osin myös yksityisraiteita ja niiden erilainen merkitys ja rooli rataverkolla on otettava huomioon. Tavoitteiden, jotka ovat tärkeitä ja perusteltuja valtion omistamalla rataverkolla, ei tule aiheuttaa taakkaa tai perusteettomia kustannuksia yksityisraiteen haltijoille. Jos liikennejärjestelmäsuunnittelu vaikuttaa yksityisraiteisiin, tulee yksityisraiteen haltijalla olla mahdollisuus osallistua suunnitteluun.

Muut huomiot

-

Keisanen Leena
VR Group